

Μακεδονικά

Τόμ. 29, Αρ. 1 (1994)

Το μοναστήρι του Τιμίου Προδρόμου ("Σκήτη Βεροίας"), Πρακτικά Δημερίδας

Αθ. Ε. Καραθανάσης

doi: [10.12681/makedonika.213](https://doi.org/10.12681/makedonika.213)

Copyright © 2014, Αθ. Ε. Καραθανάσης

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Καραθανάσης Α. Ε. (1994). Το μοναστήρι του Τιμίου Προδρόμου ("Σκήτη Βεροίας"), Πρακτικά Δημερίδας. *Μακεδονικά*, 29(1), 421-422. <https://doi.org/10.12681/makedonika.213>

Φούρκας Ξται πού του τά διηγήθηκαν δύο γέροντες του χωριού. Τά δέκατο, ένδέκατο και δωδέκατο κεφάλαια είναι άφιερωμένα στα τοπικά παιγνίδια, στίς λαϊκές παροιμίες και στα αίνιγματα αντίστοιχα· πρόκειται για μικρά, και δτήν περίπτωση αυτήν, κεφάλαια, αλλά μέ πρωτότυπο και ένδιαφέρον ύλικό. Τό βιβλίο κλείνει μέ βιογραφικό σημείωμα του συγγ. και μέ παράθεση της βιβλιογραφίας.

Γενικά έχουμε, μέ αυτό τό βιβλίο του κ. Χ. Ξεάρχου, μία λαμπρή και ύποδειγματική ιστορία ενός ελληνικού χωριού: μία κατάθεση ύλικού συνδεδεμένη και μέ άλλες εκφάνσεις τοπικές και πολιτισμικές. Πρόκειται για μία έντασία πολύ χρήσιμη στον ιστορικό, στον λαογράφο, στον κοινωνιολόγο, στον ιστορικό του δικαίου, στον κάθε φιλόστορα, μία μονογραφία πού γράφτηκε μέ άγάπη και έξαιρετική επιμέλεια, γι' αυτό και δίκαια τιμήθηκε και βραβεύθηκε από την Άκαδημία των Άθηνών.

Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

ΑΘ. Ε. ΚΑΡΑΘΑΝΑΣΗΣ

Τό μοναστήρι του Τιμίου Προδρόμου («Σκήτη Βεροίας»), Πρακτικά Διημερίδας, Έκδοσις της Έρεās Μητροπόλεως Βεροίας και Ναούσης, Άρ. Σειράς 25, Βέροια 1994, σελ. 262.

Στίς 27 και 28 Μαρτίου 1993 ή Έρεά Μητρόπολις Βεροίας και Ναούσης και ή Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βεροίας όργάνωσαν έπιστημονική διημερίδα άφιερωμένη στο όνομαστό μοναστήρι του Τιμίου Προδρόμου Βεροίας. Πολύ ένωρίς, συγκριτικά μέ άλλα συνέδρια, χάρη στην φιλότιμη προσπάθεια των όργανωτών του, αλλά και χάρη στην χορηγία της Μητροπόλεως κυκλοφορήθηκαν και τά πρακτικά. Ό μακαριστός γέρον Βεροίας Παύλος, πού βοήθησε όσο κανείς άλλος, δέν ζούσε πιά μέ τό τέλος της έκδόσεως, γι' αυτό και οι άρμόδιοι του συνεδρίου άφιέρωσαν στην μνήμη του την παρούσα έκδοση. Η ζωή του μακαριστού Παύλου ήταν μάλλον βραχεία, αλλά τό έργο του πλούσιο· πέθανε σέ ήλικία μόλις 64 ετών (1929-1993). Προλογικώς έξηγηείται γιατί άφιερώνεται ή έκδοση στην μνήμη του, άκολουθεϊ τό πρόγραμμα της διημερίδας, ή προσφώνηση του κυρού Παύλου κατά την έναρκτηρία συνεδρία, ό χαιρετισμός του Προέδρου της Έφορείας της Δημόσιας Κεντρικής Βιβλιοθήκης της Βεροίας κ. Γ. Χ. Χιονίδη και άκολουθούν οι δημοσιεύσεις των εισηγήσεων.

Ό καθηγητής του Α.Π.Θ. πρωτοπρεσβύτερος κ. Θ. Ζήσης μίλησε για τόν άγιο Γρηγόριο τόν Παλαμά πού τόν συσχετίζει μέ τόν άπόστολο Παύλο, παρακολουθεϊ την παρουσία του στην Βέροια, την διδασκαλία του και τίς προεκτάσεις της στην σημερινή πραγματικότητα στην σχέση Εύρωπαϊκός Διαφωτισμός και Όρθόδοξος Φωτισμός. Άκολουθεϊ ή εισήγηση του π. Πορφυρίου, Σιμωνοπεριτίτου, ό όποιος άχολώθηκε μέ τους μεγάλους γέροντες της Σκήτης από τόν 140-170 αι.: τόν Γρηγόριο Παλαμά, τόν Άθανάσιο, τόν άγιο Διονύσιο τόν έν Όλύμπω, τόν άγιο Θεωνά Θεσσαλονίκης, τόν Καλλίνικο Ιερομόναχο και διδάσκαλο. Ό καθηγητής του Α.Π.Θ. Κ. Β. Φανουργάκης άνεζήτησε τόν χρόνο άσκήσεως του άγίου Γρηγορίου Παλαμά στην σκήτη του Τιμίου Προδρόμου Βεροίας μέσ' από τίς πηγές: κατ' αυτόν ό Γρηγόριος ό Παλαμάς έμεινε στην σκήτη πέντε χρόνια από τό 1326 ως τό 1331, όποτε άνεχώρησε για τόν Άθωνα.

Ό καθηγητής του Α.Π.Θ. κ. Γ. Α. Στογιόγλου μίλησε για τό ένδιαφέρον του επισκόπου Καμπανίας Θεοφίλου για την μονή του Τιμίου Προδρόμου (Σκήτη) Βε-

ροίας: ο καθηγητής παραθέτει συναφείς πληροφορίες από εγκύκλια γράμματα υπέρ των Προδρομιτών πνευματικών, την άλληλογραφία του μαζί τους, την άλληλογραφία των Προδρομιτών με κοινοτάρχες της Κολακιάς, την συμπάραστασή του στον ήγουμενο Γεράσιμο, την κára του αγίου Κηρύκου και τέλος παραθέτει τὰ συναφή κείμενα στο παράρτημα. Στην συνέχεια ο κ. Κ. Π. Χαραλαμπίδης, καθηγητής του Α.Π.Θ., ανέλυσε την παράσταση της Κοίμησης της Θεοτόκου στο παρεκκλήσιο Μεταμόρφωσης Σωτήρα της Μ. Τιμίου Προδρόμου στην περιοχή του 'Αλιάκιμονα: πρόκειται για αισθητική ανάλυση βασισμένη στην θεολογία του φωτός της παλαιολογίου περιόδου.

Ο μακαρίτης πιά λαμπρός ερευνητής της βυζαντινής Βεροίας Σωτήριος Κ. Κίσσας († Αύγ. 1994) εξέτασε τόν μοναχισμό στην σκήτη Βεροίας στα βυζαντινά χρόνια και βασίζεται στον δαιο 'Αντώνιο τόν νέο και τήν σκήτη της Βέροιας. Ο 'Αντώνιος έζησε στο δεύτερο μισό του 10ου αϊ. ή στις αρχές του 11ου αϊ. και υπήρξε ο πρώτος αναχωρητής στην περιοχή της Σκήτης της Βέροιας που επηρέασε τόν μοναχισμό, τήν αγιολογία, τήν τέχνη στην Βέροια. Ο κ. Παύλος Πυρινός, καθηγητής-λειτουργός, παρουσίασε 'Ανέκδοτα στοιχεία για τή μονή Τιμίου Προδρόμου (1825-1922) αναφερόμενα στην πνευματική, οικονομική, έθνική ζωή της. Ο νέος επιστήμων κ. Σ. Α. Πασχάλιδης ασχολήθηκε με τούς αγίους που συνδέθηκαν με τή σκήτη Βεροίας και τήν Μ. Τιμίου Προδρόμου: ο Γρηγόριος Παλαμιάς, ο Διονύσιος ο έν 'Ολύμπω, ο Θεωνάς, ο 'Αντώνιος ο Νέος ο Βεροιώτης, ο αγιος 'Αθανάσιος ο Μετεωρίτης, ο δσιος Νικάνωρ ο συνασκητής του δσιου Διονυσίου, ο δσιος Θεοφάνης ο Νέος, ο αγιος Κοσμάς ο Αιτωλός. Ο επίσης νέος επιστήμων κ. 'Απ. Φ. Κραλίδης παρουσίασε, με τήν σειρά του, τήν Μονή στα πλαίσια του ερευνητικού προγράμματος του Κέντρου Βυζαντινών Έρευνών. Ένας ακόμη νέος ερευνητής, ο κ. Δ. Α. Παπάζης, εξέτασε ήγουμενους και αδελφούς της Μονής κατά τήν Τουρκοκρατία και ασχολήθηκε με βιβλιογραφικό σχολιασμό των πηγών που αναφέρονται σέ όνομαστές προσωπικότητες της Μονής παραθέτοντας και ανέκδοτα στοιχεία γυ' αυτούς. Η αρχιτέκτων-πολεοδόμος κ. 'Αναστασία Μ. Πάπαρη ανέλυσε τήν Μονή Τιμίου Προδρόμου από αρχιτεκτονική άποψη (άποτύπωση - ανάλυση - τεκμηρίωση): μία θαυμάσια μελέτη συνοδευόμενη από σχέδια, άποτυπώσεις, φωτογραφίες της Μονής που διευκολύνουν τόν άναγνώστη νά γνωρίσει καλύτερα τήν πορεία της μέσ στον χρόνο.

Ο καθηγητής του Α.Π.Θ. κ. Γ. Μαντζαρίδης έκλεισε τήν διημερίδα με μία όμιλία που συνόψιζε τό πνευματικό κλίμα της εποχής, ήτοι τήν κοινωνία με τόν Θεό κατά τόν άγιο Γρηγόριο τόν Παλαμά.

Αυτός ήταν έν όλιγος ο τόμος των Πρακτικών για τήν διημερίδα τήν άφιερωμένη στην Σκήτη της Βεροίας, του Τιμίου Προδρόμου. Θά άξιζε νά σημειώσουμε τήν θαυμάσια έκδοση που όφείλεται βεβαίως στους καλούς εκδότες και στην γεναιοδορία της Μητροπόλεως Βεροίας, Ναούσης και Καμιντίας.